

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

เทศบาลตำบลปะลู่
อำเภอสุโขทัย
จังหวัดนราธิวาส

คำนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร เทศบาลตำบลปะลู่ จึงได้จัดทำรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ) เพื่อขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนตัวชี้วัดที่ 9 การป้องกันการทุจริต และเสริมสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

รายงานฉบับนี้มุ่งเน้นความสำคัญไปที่ "ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ" ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับตัวชี้วัดด้านความโปร่งใส (Transparency) และการใช้อำนาจรัฐ (Corruption-Free Index) โดยคณะทำงานได้นำผลการประเมิน ITA ในปีที่ผ่านมาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทพื้นที่ เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยง (Risk Mitigation Plan) ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้มีความรัดกุม ลดโอกาสการใช้ดุลยพินิจที่อาจนำไปสู่การทุจริต และตอบสนองต่อเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) อย่างเป็นระบบ

เทศบาลตำบลปะลู่ เชื่อมั่นว่าการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในครั้งนี้ จะส่งผลให้คะแนนการประเมิน ITA ในภาพรวมสูงขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ "ไม่ทนต่อการทุจริต" เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนสืบไป

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
เทศบาลตำบลปะลู่

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
เทศบาลตำบลปลู้อ อำเภอสู่โขงปาดิ จังหวัดนราธิวาส
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

1. การระบุความเสี่ยงและประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยงให้ระบุรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงด้านการทุจริตนั้นอยู่แล้ว และนำข้อมูล รายละเอียดดังกล่าวมาพิจารณาประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	ความหมาย
Know Factor	ความเสี่ยงที่เคยเกิดมาก่อนหรือคาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ
Unknow Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยง

2. เกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง พิจารณาเงื่อนไขในการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง 2 มิติ คือ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นข้อมูลในการตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยง โดยการพิจารณาถึงโอกาสในการเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) การวิเคราะห์สามารถเป็นได้ทั้งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) กึ่งปริมาณ (Semi-Quantitative) เชิงปริมาณ (Quantitative) หรือผสมผสานกันไป

กระบวนการประเมินความเสี่ยง จะทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง การประเมินโอกาส ของการที่แต่ละเหตุการณ์จะเกิดขึ้น โดยการพิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก
4	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูง
3	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบ้าง
2	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อย
1	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น เป็นการพิจารณา ระดับความรุนแรงและมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
5	หน่วยงานของรัฐถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
4	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานถูกดำเนินการทางวินัย อาญา ละเมิด
3	หน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	มีการร้องเรียนเรื่องการทุจริต
1	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านความโปร่งใส สุจริต

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) กำหนดค่าเท่ากับผลคูณของระดับโอกาสที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้น (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) = ระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)
ซึ่งระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
สูงมาก (Extreme)	15 - 25	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงในทันที เพื่อให้ความเสี่ยงต่ำลง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในที่สุด
สูง (High)	9 - 14	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยง เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
ปานกลาง (Medium)	5 - 8	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องใช้ความพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
น้อย (Low)	1 - 4	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดและติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

เทศบาลตำบลปะลู่ ได้พิจารณาคัดเลือกความเสี่ยงตั้งแต่ระดับคะแนน 10 - 25 เพื่อนำมาเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการและควบคุมความเสี่ยงให้ลดลง ส่วนความเสี่ยงในระดับคะแนนต่ำกว่า 10 ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

3. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

โดยการนำความเสี่ยงการทุจริต มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)

แผนภูมิแสดงความเสี่ยง (Risk Matrix)

ระดับการยอมรับความเสี่ยง (Degree Of Acceptance)

โอกาส \ ผลกระทบ	เกิดขึ้นยาก (1)	เกิดขึ้นน้อย (2)	เกิดขึ้นบ้าง (3)	เกิดขึ้นสูง (4)	เกิดขึ้นสูงมาก (5)
สูงมาก (5)	5	10	15	20	25
สูง (4)	4	8	12	16	20
ปานกลาง (3)	3	6	9	12	15
น้อย (2)	2	4	6	8	10
น้อยมาก (1)	1	2	3	4	5

	1) ระดับความเสี่ยง 15 – 25 คะแนน	สูงมาก	ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด
	2) ระดับความเสี่ยง 9 – 14 คะแนน	สูง	ต้องเฝ้าระวัง
	3) ระดับความเสี่ยง 5 – 8 คะแนน	ปานกลาง	พอจะยอมรับได้ใช้วิธีควบคุมปกติ
	4) ระดับความเสี่ยง 1 – 4 คะแนน	ต่ำ	ไม่ต้องมีการควบคุม

4. การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

โดยมีการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่า มีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ

ความเสี่ยงการทุจริต		ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง/สูงมาก
คุณภาพ การ จัดการ	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ความหมายของคุณภาพการจัดการ

- ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กรแต่ยอมรับได้
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการแต่ยอมรับได้

5. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กรณีที่ประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตแล้วพบว่า กระบวนการใดมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตสูงหรือปานกลาง ให้จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของเทศบาลตำบลปะลู่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

กระบวนการ : การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน

บริบท: ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างงาน ตามระเบียบระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ประเด็นความเสี่ยง: การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง				เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง			คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	Know Factor	Unknow Factor	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ระดับโอกาสที่จะเกิด	ระดับผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม		ต่ำ/ค่อนข้างต่ำ	กลาง	สูง/สูงมาก
การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR)		✓			✓		3	4	12	ดี			✓
การพิจารณาผลผู้ชนะการเสนอราคา		✓			✓		3	4	12	ดี			✓
การบริหารสัญญา		✓				✓	3	5	15	ดี			✓

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม/แนวทางป้องกัน	ผู้รับผิดชอบ
<p>การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์กับผู้เสนอผลประโยชน์แก่ตนเองอย่างเต็มที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการกำหนดแนวทางในการจัดทำ TOR ซึ่งสอดคล้อง ตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง 2. มีการกำหนดแนวทางในการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลภายนอก (กรณีหน่วยงานขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน) เกี่ยวกับพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง เข้ามาเป็นคณะกรรมการในการจัดทำ TOR 3. จัดทำประกาศนโยบายเพื่อแสดงเจตนากรณีในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) 	<p>ทุกสำนักฯ/กอง</p> <p>กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ</p>
<p>ผู้รับจ้างใช้ประโยชน์จากการมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการกำหนดแนวทางให้คณะกรรมการพิจารณาผลการจัดซื้อจัดจ้าง จัดการประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการจัดทำ TOR เพื่อการพิจารณาทำความเข้าใจในพัสดุที่จัดซื้อ จัดจ้าง และเพื่อผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตาม TOR และถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย 2. จัดทำประกาศนโยบายเพื่อแสดงเจตนากรณีในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) 	<p>ทุกสำนักฯ/กอง</p> <p>กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ</p>
<p>คณะกรรมการตรวจรับได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทน เพื่อให้ตรวจรับงานที่ไม่ตรงตามสัญญา หรือมีการเรียกรับสินบน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการออกใบตรวจรับพัสดุ เมื่อมีการส่งมอบงานตามงวดที่กำหนด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 2. มีมาตรการการตรวจรับงานโดยเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3. มีมาตรการการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน 4. จัดทำประกาศนโยบายเพื่อแสดงเจตนากรณีในการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) 	<p>ทุกสำนักฯ/กอง</p> <p>กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ</p>